

Lukupiiri virittää tutkimukseen perustuvan dialogin

Tutkimustieto kuuluu kaikille, ja siitä voi keskustella, vaikka ei itse tekisi tutkimusta. Lukupiiri tuo ihmisiä yhteen pohtimaan yhdessä tutkittua tietoa ja vaihtamaan ajatuksia sen pohjalta. Näin perustat oman lukupiirin.

VIISI KOTIMAISTA tiedelehteä toteutti keväällä 2024 uudenlaisen virtuaalisen, monitieteisen ja kaikille avoimen tiedeartikkeleiden lukupiirin.

Lukupiirin ytimessä on julkaisuun sisältyvän tiedon soveltaminen keskustelun pohjalta. Käytännön ja akateemisen yhteisön välinen dialogi vahvistuu tiedetekstejä yhdessä lukemalla ja niistä keskustelemalla. Sen vuoksi yleisöllä on lukupiirin tapaamisessa tärkeä osa. Esimerkiksi webinaarista tai verkkoluennosta lukupiiri eroaa juuri keskustelevuutensa ansiosta.

Me, tiedelehtien lukupiirin järjestänyt työryhmä, kokosimme tähän artikkeliin kokemuksiamme, jotka voivat olla avuksi, kun haluat avata dialogin tiedeyhteisöä laajemman yleisön kanssa.

PALUU NUOTIOTULEN ÄÄREEN

Lukupiiri on oivallinen keino tuoda yhteen ihmisiä kohtaamaan toisensa valitun teeman ympärillä – kuin nuotiotulen ääreen. Työskentelyllä on yliopistoyhteisössä pitkät ja vakiintuneet perinteet.

Tiedeteksteihin perustuvan lukupiirin voi järjestää yhteisen teeman, teemanumeron tai yksittäisen artikkelin teeman ympärille. Kotimaisten tiedelehtien Nuorisotutkimuksen kuvassa -lukupiirissä avasimme näkyviä nuoruuteen pureutumalla nuorten elämään tutkimustiedon pohjalta, ajankohtaisten

teemojen kautta. Kukin julkaisu toi mukaan oman tieteenalansa näkökulman.

Kattoteema kytki teksteistä nousevat teemat, kuten ympäristökysymykset tai identiteettipohdiskelut, laajoihin yhteiskunnallisiin keskusteluihin. Yleisöksi kutsuimme tutkimustiedosta kiinnostuneita ja sitä työssään tai opinnoissaan tarvitsevia: tutkijoita, opiskelijoita, toimittajia ja tiedejulkaisujen tekijöitä.

JAA LUKUPAKETTI AJOISSA

Lukupiirin ajatus on, että osallistujat perehtyvät ennen kokoontumista teemaan sopivaan tekstiin, kuten tiedeartikkeliin. Yhdelle kokoontumiskerralle kannattaa valita yksi artikkeli, johon keskitytään sellaisenaan, tai pari artikkelia samasta teemasta. Tekstien tulee olla saatavilla avoimesti verkossa.

Ohjelma on syytä jakaa linkeineen, taustatietoineen ja oheislukemistoineen verkossa etukäteen. Se kannattaa myös liittää aloituskalvoihin.

Lukupiiri muistuttaa muodoltaan niin sanottua käänteisen oppitunnin metodia (*flipped classroom*): osallistujat tutustuvat opittavaan materiaaliin etukäteen ja kokoontuvat keskustelemaan siitä keskenään oppiakseen jotain uutta.

Koska lukupiiri on opintojen ja formaalin koulutuksen ulkopuolella järjestettävä vapaaehtoinen

TURVALLISEMMAN TILAN OHJEET JA YHTEISET KESKUSTELUN PELISÄÄNNÖT AUTTAVAT LUOMAAN LUKUPIIRIIN LUOTTAMUKSELLISTA ILMAPIIRIÄ.

tapahtuma, ei voida olettaa, että kaikki osallistujat ovat todella perehtyneet aineistoon etukäteen. Perehtymistä on syytä korostaa ennakkoviestinnässä, mutta artikkelin tai artikkelien lukemisesta on turha tehdä kynnyskysymystä. Käsiteltävän tekstin keskeiset ajatukset onkin syytä esitellä tavalla tai toisella lukupiirin alussa.

KASVOKKAIN VAI VERKOSSA?

Lukupiirityöskentely voidaan toteuttaa kokonaan kasvokkain, kokonaan virtuaalisesti tai hybridimuotoisena siten, että osa osallistujista on fyysisessä tilassa ja osa virtuaalisesti. Nuoriso tutkimuksen kuvasa -lukupiiri kokoontui verkossa Teams-yhteydellä kerran kuussa kevätlukukauden ajan. Tapaamisten turvallisuutta ja luottamuksellisuutta vaaliaksemme rajasimme osallistujamäärän 30 henkeen.

Virtuaali- ja hybriditapahtuma avaa osallistumismahdollisuuden suuremmalle joukolle kuin paikkaan sidottu tapaaminen. Verkko-osallistuminen lisää tapahtuman saavutettavuutta, mutta virtuaaliseen lukupiiriin sisältyvät omat haasteensa.

Kasvokkaisessa tai verkossa tapaavassa lukupiirissä on helpointa luoda edellytykset keskustelulle, jossa kaikki ovat tasapuolisesti mukana. Hybridimuotoisessa piirissä vetäjien on pidettävä huoli siitä, että sekä fyysisessä että virtuaalisessa tilassa olevat osallistujat saavat mahdollisimman tasavertaiset osallistumismahdollisuudet.

Vetäjien on siten muistettava keskusteluttaa kahta erillistä yleisöä. Jotta virtuaalinen yleisö saadaan mukaan, fyysisessä tilassa tulee olla tarpeellinen tekninen

varustelu, jotta kaikki osallistujat näkevät ja kuulevat toisensa.

Näkyvyyteen kuuluu, että fyysisessä tilassa olevalle yleisöllä on jatkuva näköyhteys virtuaaliyleisöön ja tilassa on kamera, joka näyttää virtuaaliyleisölle fyysisessä tilassa olevan yleisön, mielellään kokonaan. Kuuluvuuden varmistaa erillinen konferenssimikrofoni, joka ottaa fyysisessä tilassa kokoontuneiden puhujien äänet useidenkin metrien päästä.

Tavataanpa kasvokkain tai verkossa, sitoutuminen turvallisemman tilan ohjeisiin ja yhteisiin keskustelun pelisääntöihin auttavat luomaan tapaamiseen luottamuksellista ilmapiiriä, jossa jokainen osallistuja tulee kuulluksi.

KESKUSTELUN AKTIVOINTI

Verkossa olevia lukupiiriläisiä voidaan aktivoida hyödyntämällä virtuaalisen kokoushuoneen keskustelutyökalua ja reaktionappuloita. On tärkeää, että lukupiirin vetäjät pyytävät osallistujia pitämään kamerat auki koko tilaisuuden ajan, vaikka he eivät aktiivisesti osallistuisikaan, sillä kamerat luovat läsnäolon tuntua.

Fyysisessä tilassa osallistujia kannattaa pyytää istumaan siten, että he näkyvät mahdollisimman hyvin kamerassa, sillä heidän näkyvyytensä ruudulla puolestaan luo läsnäolon tuntua virtuaaliosallistujille.

Verkkotyövälineitä voi hyödyntää myös osallistujien taustojen tiedustelemiseen lukupiiriin aluksi, mikä voi olla mielenkiintoista erityisesti, kun osallistujat tulevat eri puolilta maata tai maailmaa ja eri taustayhteisöistä. Verkkokokousjärjestelmän kyselytyökalulla tai ulkoisella työkalulla, esimerkiksi Mentillä tai Kahootilla, voi pyytää yleisöä vastaamaan johonkin yksinkertaiseen kysymykseen, jolloin yleisöstä saadaan kootusti tietoa. Fyysiselle yleisölle linkki kyselyisivustolle kannattaa jakaa QR-koodina paperilla.

PODCAST LISÄÄ VAIKUTTAVUUTTA

Lukupiirin alustukset voidaan nauhoittaa ja saattaa katsottaviksi verkkoon tekstitettyinä tai mahdollisesti jopa käännettyinä. Näin lisätään lukupiiriin vaikuttavuutta. Nauhoitukset kannattaa ladata olemassa olevalle kanavalle tai upottaa lukupiiriin kotisivulle.

Sen sijaan keskusteluja ei suositella nauhoitettaviksi, koska nauhoitus jäykistää tunnelmaa ja saattaa estää osallistujia keskustelemasta vapaasti.

Lukupiirin sisältöä, kuten keskustelua edeltäviä alustuksia, voi tallentaa myös podcasteina, etenkin, jos järjestäjillä on siihen valmis kanava. Podcast mahdollistaa lukupiiriin liittymisen ajasta tai paikasta riippumatta, tai alustusten käytön opetuksen tukena. Nuorisotutkimuksen kuvassa -lukupiirin alustukset julkaistiin *Politiikasta*-lehdessä.

MONTA TOTEUTUSTAPAA

Lukupiirin vetäjä juontaa tapahtuman ja tarkkailee verkkokeskustelua, ellei tehtävä ole vastuutettu jollekulle toiselle. Lukupiirimetodi voidaan toteuttaa monella tavalla varioiden keskustelun, alustusten ja kommenttien paikkoja ja muotoja.

Keskustelu:

osallistujat lukevat taustakirjallisuuden, ja lukupiiri keskittyy keskusteluun.

Tutkija-alustaja ja keskustelu:

tutkija pitää artikkelistaan alustuksen, jota seuraa keskustelu.

Tutkija-alustaja ja kokemukskommenttija sekä keskustelu:

tutkija pitää artikkelistaan alustuksen, jota kommentoi joku, jolla on aiheesta käytännön kokemusta, esimerkiksi jonkin alan ammattilainen, kokemusasiantuntija, jonkin ikäryhmän, alueen tai yhteisön edustaja.

Kokemusalustaja ja tutkijakommenttija sekä keskustelu:

Lukupiiri alkaa kokemusasiantuntijan alustuksella, jota tutkija kommentoi. Lopuksi käydään yleinen keskustelu.

Kaikki osalliset on syytä ohjeistaa roolistaan etukäteen, sillä lukupiirityöskentely ei välttämättä ole kai-

PODCAST MAHDOLLISTAA LUKUPIIRIN SEURAAMISEN AJASTA TAI PAIKASTA RIIPPUMATTA.

kille yhtä tuttua kuin esiintymiset verkkoseminareissa. Jos kokemusasiantuntijoina on nuoria, heitä kannattaa pyytää mukaan vähintään kaksi, jotta he voivat tukea toisiaan eivätkä koe jäävänsä yksin.

Keskustelun tueksi lukupiirin järjestäjät voivat laatia itse tai pyytää alustajia laatimaan etukäteen kysymyksiä, joilla voidaan aktivoida keskustelua, ellei se lähde luontevasti käyntiin. Etukäteen kannattaa myös sopia, että joku osallistuja aktivoituu, jos yleisö on passiivinen. Yhden tai parin yleisön edustajan suunniteltu aktiivisuus poikii spontaania aktiivisuutta ja vuorovaikutusta.

Alustajaa voi pyytää muotoilemaan kysymyksiä omasta tutkimusaiheestaan esitettäväksi yleisölle esityksen lopuksi. Kysymysten sijaan hyvä aktivoitimuoto ovat väittämät, joihin yleisöä pyydetään ottamaan kantaa.

AAMULLA VAI ILLALLA?

Yhteisen ajan löytäminen lukupiirille, jonka tavoitteena on tavoittaa mahdollisimman monia ja eritaustaisia ihmisiä, voi olla haasteellista, ellei mahdollista. Useimmiten työssä käyville ja opintoja suorittaville käyvät parhaiten aamut tai illat.

Vaikkapa aamukahdeksalta kokoontuvan lukupiirin voi järjestää aamukahvittelun tai aamiaisen siivin, kun taas iltalukupiiri muistuttaa *after work* -kokoon-tumista. Kummaltakin tapahtumalta vaaditaan suhteellisen kompaktia muotoa, sillä osallistujilla on tyypillisesti edessään veloitteita niin päivän alussa kuin sen loppupuolella.

Ei ole tavatonta, että virtuaalitapahtumaan ennakoon ilmoittautuneista vain noin kolmannes saapuu paikalle – etenkin, jos osallistujat tietävät, että tapahtuman tärkeimmät osuudet on mahdollista katsoa tai kuunnella jälkikäteen esimerkiksi lukupiirin podcastina.

Politiikasta-lehden Mikko Poutanen, Aikuiskasvatuksen Ulpuokka Isopahkala-Bouret ja Terhi Kouvo sekä Alue & Ympäristön Ossi Ollinaho äänittivät alkutalvesta Nuoriso tutkimuksen kuvassa -lukupiiriä taustoittavan jakson.

Nuoriso tutkimuksen kuvassa -lukupiirin tavoite oli suora ja avoin keskustelu hyvässä hengessä sekä lisääntyvä ymmärrys nuorten maailmasta iloineen ja suruineen. Osallistujien sitouttaminen viestinnällä ja ohjeistuksilla auttoi siinä, että dialogi syveni lukupiirin edetessä, kun piiriläiset tulivat toisilleen tutuiksi.

MAARIT JAAKKOLA
YTT, dosentti, apulaisjohtaja
Nordicom
Göteborgin yliopisto
 <https://orcid.org/0000-0001-9979-6157>

Nuoriso tutkimuksen kuvassa -lukupiirin toteuttivat vertaisarvioidut tiedelehdet *Aikuiskasvatus*, *Alue & Ympäristö*, *Kulttuurintutkimus* ja *Nuorisotutkimus* sekä tutkimusta yleistajuistavat *Versus*-lehti ja *Politiikasta*-verkkolehti, joka tuotti podcastin. Työryhmään kuuluivat Terhi Kouvo, Minna Santaoja ja Ossi Ollinaho, Maarit Jaakkola, Tanja Kontinen ja Mikko Poutanen. Lukupiiriä koordinoi Kvs-säätiö. Se toteutettiin Suomen tiedekustantajien liiton apurahalla, joka rahoitetaan tekijänoikeusjärjestö Kopioston keräämillä tiedejulkaisujen käyttökorvauksilla.

LISÄÄ AIHEESTA

 Lue Nuoriso tutkimuksen kuvassa -lukupiiristä: <https://tinyurl.com/LukupiiriNTK>

 Kuuntele Nuoriso tutkimuksen kuvassa -podcasteja: <https://tinyurl.com/PodcastitNTK>